ЭКОЛОГИЯЛЫҚ МӘСЕЛЕЛЕР – ҚОҒАМНЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕСІ

Табиғатты қорғау – әр адамның азаматтық міндеті

Орындаған: Ораз Сезім
Тобы: Фи25 11к1

Кіріспе

Қазіргі таңда экология мәселесі бүкіл әлемді алаңдатып отырған маңызды тақырыптардың біріне айналды. Ғылыми-техникалық даму, өндіріс орындарының көбеюі, халық санының өсуі және табиғи ресурстарды шамадан тыс пайдалану қоршаған ортаға үлкен әсерін тигізуде. Соның салдарынан ауа, су және топырақ ластанып, климат өзгеріп, табиғи тепе-теңдік бұзылып жатыр.

Экология – тек ғалымдар мен экологтардың мәселесі емес. Бұл – әрбір адамның өміріне тікелей әсер ететін ортақ мәселе. Себебі адам денсаулығы, өмір сүру сапасы және болашақ ұрпақтың жағдайы қоршаған ортаның тазалығына байланысты.

Қоршаған ортаның ластануы – басты экологиялық мәселе

Бүгінде әлемдегі ең өзекті экологиялық мәселелердің бірі – қоршаған ортаның ластануы. Әсіресе, ірі қалаларда ауаның сапасы төмендеп барады. Бұған автокөліктерден шығатын зиянды газдар, зауыттар мен өндіріс орындарының түтіні және көмір жағу әсер етеді.

Ауаның ластануы адамның денсаулығына кері әсерін тигізеді. Таза ауаның жетіспеуі тыныс алу жолдарының ауруларына себеп болуы мүмкін. Сонымен қатар атмосфераға таралған зиянды газдар климаттың өзгеруіне де ықпал етеді.

Тағы бір үлкен мәселе – тұрмыстық қалдықтардың көбеюі. Көптеген адамдар пластик бөтелкелерді, пакеттерді және басқа да қоқыстарды кез келген жерге тастайды. Мұндай қалдықтар табиғатта ұзақ уақыт бойы ыдырамай, қоршаған ортаға зиян келтіреді.

Қазақстандағы экологиялық жағдай

Қазақстанда да экологиялық мәселелер аз емес. Еліміздің әр аймағында қоршаған ортаны қорғауға байланысты түрлі мәселелер кездеседі.

Мысалы, Арал теңізінің тартылуы – Қазақстан тарихындағы ең үлкен экологиялық апаттардың бірі. Теңіздің суы азайғаннан кейін оның орнында тұзды шөл пайда болды. Бұл жағдай аймақтағы табиғатқа, жануарлар әлеміне және халықтың денсаулығына кері әсерін тигізді.

Сонымен қатар Семей ядролық полигонының зардаптары да әлі күнге дейін өзекті. Көп жылдар бойы жүргізілген ядролық сынақтар табиғат пен адам денсаулығына үлкен зиян келтірді.

Қазіргі уақытта Қазақстан үшін су тапшылығы, ауаның ластануы, шөлейттену және өндірістік қалдықтар мәселесі де маңызды болып отыр.

Шымкент қаласындағы экологиялық мәселелер

Шымкент – еліміздегі ірі қалалардың бірі. Қалада халық саны мен көлік қозғалысының көбеюі қоршаған ортаға қосымша әсер етеді.

Қаланың экологиялық жағдайына автокөліктерден шығатын түтін, өндіріс орындарының қалдықтары және тұрмыстық қоқыстар әсер етуі мүмкін. Сонымен қатар жасыл аймақтарды сақтау мен көбейту де маңызды мәселелердің бірі болып саналады.

Қала тазалығын сақтау үшін тұрғындар қоқысты арнайы орындарға тастап, ағаштарды сындырмай, қоғамдық орындарға жауапкершілікпен қарауы керек. Таза қала қалыптастыру тек әкімдікке немесе тазалық қызметкерлеріне байланысты емес. Әрбір тұрғынның мәдениеті мен жауапкершілігі маңызды рөл атқарады.

Климаттың өзгеруі және оның салдары

Соңғы жылдары климаттың өзгеруі әлемдік деңгейдегі маңызды мәселеге айналды. Жер бетіндегі орташа температураның жоғарылауы мұздықтардың еруіне, құрғақшылыққа, орман өрттеріне және табиғи апаттардың жиілеуіне әсер етеді.

Қазақстанда да климаттың өзгеру белгілері байқалады. Кейбір аймақтарда жаз мезгілі өте ыстық әрі құрғақ болса, кей жерлерде су тапшылығы күшейіп келеді.

Климаттың өзгеруі ауыл шаруашылығына да әсер етеді. Жауын-шашынның азаюы мен құрғақшылық егін өнімділігін төмендетуі мүмкін. Бұл өз кезегінде азық-түлік қауіпсіздігіне әсер етеді. Сондықтан табиғи ресурстарды тиімді пайдалану, қоршаған ортаны қорғау және жаңартылатын энергия көздерін дамыту маңызды.

Экологиялық мәдениетті қалыптастыру

Экологиялық мәселелерді шешу үшін ең алдымен адамдардың табиғатқа деген көзқарасын өзгерту қажет. Әрбір адам қоршаған ортаны қорғауды өзінің күнделікті әдетіне айналдыруы керек.

Қоқысты арнайы жәшіктерге тастау.

Суды және электр энергиясын үнемдеу.

Ағаштар мен гүлдерді отырғызу.

Пластик пакеттерді аз пайдалану.

Қоғамдық орындарды таза ұстау.

Қағаз, пластик және шыны қалдықтарын сұрыптау.

Табиғат аясында демалғаннан кейін қоқысты жинап кету.

Осындай қарапайым әрекеттердің өзі қоршаған ортаның тазалығын сақтауға көмектеседі. Әсіресе, жастар арасында экологиялық мәдениетті қалыптастыру маңызды. Мектептер мен университеттерде табиғатты қорғауға арналған акциялар, сенбіліктер және экологиялық жобалар ұйымдастырылуы қажет.

Экология мәселесін шешудегі бұқаралық ақпарат құралдарының рөлі

Қазіргі қоғамда журналистиканың экологиялық мәселелерді көтерудегі рөлі ерекше. Себебі бұқаралық ақпарат құралдары халыққа маңызды ақпарат жеткізіп қана қоймай, қоғамның назарын өзекті мәселелерге аударады.

Журналистер экологиялық жағдай туралы мақалалар, репортаждар, сұхбаттар мен деректі материалдар дайындай алады. Мысалы, белгілі бір аймақтағы ауаның ластануы, өзен-көлдердің жағдайы немесе қоқыс мәселесі туралы ақпарат тарату арқылы қоғамның назарын аударуға болады.

Сонымен қатар журналистер мамандардан, экологтардан және жергілікті тұрғындардан сұхбат алып, мәселенің себептері мен шешу жолдарын көрсетуі қажет.

Әлеуметтік желілердің де мүмкіндігі зор. Қазіргі жастар ақпаратты көбіне Instagram, TikTok және басқа да платформалардан алады. Сондықтан экологиялық тақырыптағы бейнероликтер мен ақпараттық жазбалар арқылы табиғатты қорғаудың маңызын түсіндіруге болады.

Алайда журналист экологиялық ақпаратты жариялағанда оның шынайылығына көз жеткізуі керек. Деректерді тексеріп, жалған ақпарат таратпау – журналистің басты міндеттерінің бірі.

Болашақ ұрпақ үшін табиғатты сақтау

Табиғат – адамзатқа берілген ең үлкен байлық. Біз таза ауа, мөлдір су және құнарлы топырақ арқылы өмір сүреміз. Бірақ осы байлықтарды сақтамасақ, болашақта көптеген қиындықтарға тап болуымыз мүмкін.

Қоршаған ортаны қорғау тек бүгінгі күннің мәселесі емес. Бұл – келешек ұрпақ алдындағы жауапкершілік. Әрбір адам табиғатқа жанашырлықпен қарап, оны қорғауға өз үлесін қосуы қажет.

Мемлекет тарапынан экологиялық заңдарды сақтау, өндіріс орындарының зиянды қалдықтарын бақылау, жасыл аймақтарды көбейту және экологиялық жобаларды қолдау жұмыстары жүргізілуі маңызды.

Қорытынды

Қорытындылай келе, экологиялық мәселелер – қазіргі қоғамның ең өзекті проблемаларының бірі. Ауаның ластануы, су тапшылығы, климаттың өзгеруі, ормандардың азаюы және тұрмыстық қалдықтардың көбеюі бүкіл адамзатқа қауіп төндіреді.

Бұл мәселелерді бір күнде шешу мүмкін емес. Дегенмен әрбір адам өзінен бастап, табиғатқа жауапкершілікпен қараса, үлкен өзгерістерге қол жеткізуге болады. Табиғатты қорғау үшін міндетті түрде үлкен іс атқару қажет емес. Кейде бір ағаш отырғызу, бір қоқысты жерден көтеру немесе суды үнемдеу де маңызды қадам болып саналады.

«Табиғатты қорғау – болашақты қорғау!»